

Article ID: 185246
DOI: 10.5586/wb/185246

Publication History

Received: 2023-07-12
Accepted: 2024-02-22
Published: 2024-04-10

Handling Editor

Ludwik Frey; W. Szafer Institute of Botany Polish Academy of Sciences, Kraków, Poland

Authors' Contributions

WF: Research concept and design; WF, MRDS: Collection and/or assembly of data; WF, MRDS: Data analysis and interpretation; WF: Writing the article; MRDS: Critical revision of the article; MRDS: Final approval of the article

Funding

The research was self-financed by the authors.

Competing Interests

No competing interests have been declared.

Copyright Notice

© The Author(s) 2024. This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License](#), which permits redistribution, commercial and noncommercial, provided that the article is properly cited.

MEMORIES

Prof. dr hab. Ewa Bylińska (1933–2023)

Wiesław Fałtynowicz ^{1*}, Mark Richard David Seaward ²

¹Badacz niezależny, emerytowany profesor uniwersytetu, Augustyna Kośnego 20C, 54-530 Wrocław (Wrocław-Fabryczna), Polska

²Emeritus Professor, School of Archaeological & Forensic Sciences, University of Bradford, Bradford BD7 1DP, England

* To whom correspondence should be addressed. Email: oenothera8@wp.pl

Profesor Ewa Aldona Maria Bylińska urodziła się 22 kwietnia 1933 r. w Motyczu niedaleko Lublina. Naukę w szkole średniej rozpoczęła w Lublinie, ale szybko naraziła się ówczesnej komunistycznej władzy, została aresztowana przez służbę bezpieczeństwa, a po kilku miesiącach pobytu w więzieniu musiała przenieść się do liceum ogólnokształcącego w podlubeńskim Milejowie. Niestety, w Instytucie Pamięci Narodowej nie ma żadnych informacji o tym zdarzeniu; prawdopodobnie dokumentacja nie zachowała się. Po ukończeniu liceum przeniosła się do Wrocławia i rozpoczęła studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończyła w 1958 r. Po studiach pracowała do 1966 r. jako nauczycielka biologii w szkołach podstawowych i średnich we Wrocławiu. Pracę rozpoczęła w szkole specjalnej w północnej części miasta, na Poświętnem, ale tam pracowała krótko i przeniosła się bliżej centrum, do szkoły podstawowej nr 57 przy ul. Tęczowej, a potem do szkoły podstawowej nr 97 przy ul. Prostej. W tym czasie jednocześnie pracowała też w szkole podstawowej wieczorowej dla dorosłych (*Rycina 1*). Największym zaangażowaniem wykazała się w szkole nr 97, która została jako tzw. Tysiąclatka, otwarta w 1962 r. W wyniku starań prof. Ewy Bylińskiej w szkole tej został założony w zadaszonym patio całoroczny, zielony ogród z roślinami tropikalnymi, który istnieje do dzisiaj. W nim często odbywały się lekcje biologii, a uczniowie przeprowadzali różne eksperymenty. Z jej inicjatywy na terenie przyległym do patio

powstał również ogród, gdzie uczniowie sami siali i sadzili rośliny, także w ramach lekcji biologii (obecnie w tym miejscu są już boiska). Ciekawostką był podarowany przez dyrektora ZOO wypchany niedźwiedź brunatny stojący w gabinecie biologicznym, którego już w szkole nie ma.

W roku 1967 zakończyła przygodę ze szkolnictwem podstawowym i rozpoczęła studia doktoranckie w Katedrze Botaniki Farmaceutycznej Akademii Medycznej we Wrocławiu, które kontynuowała w Zakładzie Ekologii i Ochrony Przyrody Instytutu Botaniki Uniwersytetu Wrocławskiego. Stopień doktora nauk biologicznych uzyskała w 1972 r. na podstawie rozprawy pt. *Związek zimowej transpiracji wybranych gatunków z rodzajów Populus, Viburnum i Lonicera z północną granicą ich zasięgu* (promotorem był docent Maciej Czarnowski). Po ukończeniu studiów doktoranckich została zatrudniona w Zakładzie Ekologii i Ochrony Przyrody Instytutu Botaniki Uniwersytetu Wrocławskiego, w którym pracowała aż do przejścia na emeryturę w 2010 r. Stopień naukowy doktora habilitowanego o specjalności ekologia uzyskała na podstawie rozprawy pt. *Studia nad biogeochemią roślin z obszaru występowania złóż polimetalicznych w Rudawach Janowickich* (vide wykaz publikacji). W 1996 r. otrzymała mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Uniwersytecie Wrocławskim, a w 2002 r. uzyskała tytuł naukowy profesora nauk biologicznych (*Rycina 2*).

Rycina 1 Prof. Ewa Bylińska.

Rycina 2 Przerwa w badaniach – prof. Ewa Bylińska, 2001 r.

Profesor Ewa Bylińska zajmowała się głównie ekologią roślin, ale także problemami ochrony środowiska, a w późniejszych latach również lichenoindykacją. Od 1980 r. była kierowniczką Stacji Ekologicznej „Maciejówka” w Karpaczu, a pod koniec lat 80. podjęła intensywne starania o zakup nowego, większego budynku. Udało się jej to zrealizować w 1990 r., kie-

Rycina 3 Prof. Ewa Bylińska w Stacji Ekologicznej Storczyk w Karpaczu, 2004 r.

Rycina 4 Prof. Ewa Bylińska – Karpacz 2004 r. Na pierwszym planie od lewej: dr Hanna Wójciak, prof. Krystyna Czyżewska i prof. Wiesław Fałtynowicz.

dy za symboliczną złotówkę przejęła od wałbrzyskiej kopalni węgla stary poniemiecki dom wczasowy w Karpaczu i utworzyła w nim Stację Ekologiczną „Storczyk”, którą kierowała aż do przejścia na emeryturę (Rycina 3, Rycina 4, Rycina 5). W organizację Stacji i rewitalizację starego budynku Profesor włożyła dużo serca i poświęciła masę czasu.

Mimo bardzo absorbującej pracy organizacyjnej Profesor prowadziła aktywną działalność naukową, zarówno w kraju, jak i za granicą. Efektem jest kilkadziesiąt publikacji

Rycina 5 Prof. Ewa Bylińska w Karpaczu, 2008 r.

naukowych, nie licząc sprawozdań i recenzji. Intensywnie współpracowała z University of Bradford w Anglii, gdzie w 1987 r. otrzymała tytuł Honorary Visiting Senior Research Fellow in Environmental Studies. W ramach tej współpracy odbyła między innymi liczne wyprawy naukowe do Anglii – pierwszą w 1978 r., a potem wyjeżdżała tam co roku w ciągu następných kilkunastu lat. Prowadziła również badania i terenowe zajęcia dydaktyczne z angielskimi studentami w Hiszpanii (1981), a także w Irlandii (1983), na Węgrzech (1983), w Czechosłowacji i w Niemczech.

Owocna była również działalność dydaktyczna Profesor Ewy Bylińskiej. Wypromowała ponad 70 magistrów i 8 doktorów. W 2003 r. była także promotorem przewodu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Wrocławskiego (prof. Mark R. D. Seaward). Recenzowała dziesiątki prac magisterskich, 12 rozpraw doktorskich i jedną rozprawę habilitacyjną.

Działalność organizacyjna prof. Ewy Bylińskiej była również bogata. Należała do Polskiego Towarzystwa Botanicznego (od 2001 r. była członkiem Zarządu Głównego) i do Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika, w którym od 2000 r. pełniła funkcję prezesa Oddziału Dolnośląskiego. Należała też do Polskiego Klubu Ekologicznego, Okręg Dolnośląski, pełniąc m.in. od 2008 r. funkcję prezesa koła PKE przy Uniwersytecie Wrocławskim. Od roku 1971 aktywnie działała w Okręgowym Komitecie Ogólnopolskiej Olimpiady Biologicznej Dolnego Śląska, gdzie pełniła m.in. funkcje przewodniczącej i sekretarza. Pracę z olimpijczykami wykonywała z olbrzymim zaangażowaniem, często z własnych pieniędzy kupując potrzebne materiały lub opłacając niezbędne wyjazdy. Profesor była również aktywna na dwóch uczelniach wrocławskich: Uniwersytecie Wrocławskim (członek:

Rady Wydziału, Rady Naukowej Instytutu Biologii Roślin, Komisji ds. Przewodów Doktorskich i Rady Programowej kierunku Ochrony Środowiska) oraz Akademii Rolniczej (członek Rady Programowej Wydziału Architektury Krajobrazu).

Profesor Bylińska wielokrotnie otrzymywała nagrody Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Została również odznaczona w 1981 r. Medalem Komisji Edukacji, a w 1982 r. Złotym Krzyżem Zasługi. Ponadto wyróżniono ją złotymi odznakami Olimpiady Biologicznej, Ligi Ochrony Przyrody i Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika za wyróżniającą się, aktywną i efektywną działalność w tych organizacjach.

Profesor Ewa Bylińska była ciepłą i życzliwą osobą, która na zawsze pozostanie w naszej pamięci. W ostatnich latach zmagiała się z wieloma dolegliwościami, ale mimo trudności nie traciła pogody ducha i optymizmu. Zmarła w dniu 24 marca 2023 roku. Jej grób znajduje się na Cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

Wykaz wszystkich publikacji prof. dr hab. Ewy Bylińskiej

Bylińska, E. (1975). Związek zimowej transpiracji wybranych gatunków z rodzajów *Populus*, *Viburnum* i *Lonicera* z północną granicą ich zasięgu. *Monographiae Botanicae*, 50, 1–59.

Seaward, M. R. D., Goyal, R., & Bylińska, E. (1978). Heavy metal content of dome terricolous lichens from mineral-enriched sites in Northern England. *Naturalist*, 103, 135–141.

Seaward, M. R. D., & Bylińska, E. (1980). Plant-substrate correlations in bioindication studies of metals. W R. Schubert, J. Schuh (Red.), *Methodische und theoretische Grundlagen der Bioindikation* (pp. 45–51). Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg.

Seaward, M. R. D., Bylińska, E., & Goyal, R. (1981). Heavy metal content of *Umbilicaria* species from the Sudety region of S.W. Poland. *Oikos*, 36, 107–113.

Topham, P. B., Seaward, M. R. D., & Bylińska, E. (1982). *Umbilicaria propagulifera* new to the Northern Hemisphere. *Lichenologist*, 14(1), 47–52.

Seaward, M. R. D., Bylińska, E., & Topham, P. B. (1983). The distribution and ecology of *Umbilicaria propagulifera* (Vainio) Llano. *Nova Hedwigia*, 38, 703–716.

Bylińska, E., & Fałtynowicz, W. (1984). I Spotkanie Lichenologów Polskich - Kielce '83. *Wiadomości Botaniczne*, 28, 97–98.

Seaward, M. R. D., Kiss, T., & Bylińska, E. (1984). Contribution to the lichen flora of West Hungary. *Botanikai Közlemények*, 1–2, 159–161.

Seaward, M. R. D., Collins, T. S., Bylińska, E., & McCarthy, P. M. (1985). Further additions to the lichen flora of Cape Clear Island, together with observations on the status of *Teloschistes flavicans* (Swartz) Norman. *Cape Clear Bird Observatory Report*, 18, 71–75.

Seaward, M. R. D., Kwapulinski, J., & Bylińska, E. (1985). ¹³⁷Caesium content of *Umbilicaria* species, with particular reference to altitude. *Science of the Total Environment*, 41, 125–133.

Seaward, M. R. D., Kwapulinski, J., & Bylińska, E. (1985). Uptake of ²²⁶radium and ²²⁸radium by the lichen genus *Umbilicaria*. *Science of the Total Environment*, 41, 135–141.

- Seaward, M. R. D., Bylińska, E., & Borysławski, Z. R. (1986). Effect of short-term fluoride emission on trees and shrubs within an urban area. W J. Paukert, V. Ruzicka, & J. Bohac (Red.), *Bioindicators Deteriorisation Regionis*, 1, 55–62. České Budejovice.
- Seaward, M. R. D., Heslop, J. A., Green, D., & Bylińska, E. (1988). Recent levels of radionuclides in lichens from south-west Poland with particular reference to ^{134}Cs and ^{137}Cs . *Journal of Environmental Radioactivity*, 7, 123–129.
- Bylińska, E. (1992). Studia nad biogeochemią roślin z obszaru występowania rud polimetalicznych w Rudawach Janowickich (Sudety). *Acta Universitatis Wratislaviensis, Prace Botaniczne*, 50, 1–81.
- Bylińska, E., Marczonek, A., & Seaward, M. R. D. (1992). Mercury accumulation in various components of a forest ecosystem influenced by factory emissions. W M. A. Öztürk, U. Erdem, & G. Gork (Red.), *Urban Ecology* (pp. 75–87). Ege University Press, Izmir.
- Bylińska, E., Sendekci, P., & Dajdok, Z. (1992). *Skala porostowa*. Instytut Botaniki, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław.
- Bylińska, E. (1993). *Skala porostowa*. *Aura*, 3, 22.
- Lisowski, J., Jezierski, A., & Bylińska, E. (1993). EPR investigation of Mn(II), Fe(III) and free radical centers in green parts of living plants: Effects of environmental pollution. *Applied Magnetic Resonance*, 5(1), 15–23.
- Bylińska, E., & Sarosiek, J. (1993). Ekologia populacji *Cirsium heterophyllum* (L.) All. występujących w Sudetach. W J. Sarosiek (Red.), *Studia nad ekologią roślin* (pp. 57–76). Uniwersytet Wrocławski, Wrocław.
- Bylińska, E., & Sarosiek, J. (1993). Wpływ skażeń chemicznych powietrza atmosferycznego na drzewa na terenie ujęć wodnych na Mokrym Dworze we Wrocławiu. W J. Sarosiek (Red.), *Studia nad ekologią roślin* (pp. 49–56). Uniwersytet Wrocławski, Wrocław.
- Bylińska, E., & Seaward, M. R. D. (1993). Zmiany w zbiorowiskach porostów epifitycznych w Karpaczu pod wpływem skażeń chemicznych powietrza atmosferycznego. W J. Tomaszewski, J. Sarosiek, & S. Szymański (Red.), *Geoekologiczne problemy Karkonoszy* (pp. 159–165). Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- Budzbón, E., Bylińska, E., Cieśliński, S., Czyżewska, K., Fałtynowicz, W., Glazik, N., Izydorek, I., Kiss, T., Kiszka, J., Kozik, R., Lipnicki, L., Nowak, J., Olech, M., Radecka, K., Seaward, M. R. D., Tobolewski, Z., Toborowicz, I., Toborowicz, K., Wójciak, H., & Zielińska, J. (1994). Porosty Wigierskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, 13(3), 9–28.
- Bylińska, E. (1995). Biogeochemia niektórych metali ciężkich z terenów metalonośnych. W Z. Mirek, & J. J. Wójcicki (Red.), *Szata roślinna Polski w procesie przemian* (p. 49). Instytut Botaniki im. W. Szafera. Polska Akademia Nauk, Kraków.
- Bylińska, E. (1995). Dynamika zmian populacji pierwiosnki małej *Primula minima* L. jako wyraz degradacji środowiska naturalnego Karkonoszy. W J. Sarosiek (Red.), *Geoekologiczne problemy Karkonoszy* (pp. 265–270). “Acarus”, Poznań.
- Bylińska, E. (1995). Plants as heavy metals bioindicators in monitoring of the natural environment. W *Proceedings of the IInd Workshop on bioinorganic chemistry* (p. 93). Institute of Chemistry, University of Wrocław, Wrocław.
- Bylińska, E. (1995). Stacja ekologiczna “Storczyk” Uniwersytetu Wrocławskiego. W J. Sarosiek (Red.), *Geoekologiczne problemy Karkonoszy* (pp. 271–272). “Acarus”, Poznań.
- Bylińska, E. (1995). The role of vascular plants growing on polymetallic mineralization areas in migration of heavy metals. W R. D. Wilken, U. Förstner, & A. Knöchel (Red.), *Heavy metals in the environment* (Vol. 2, pp. 159–162). International Conference, Hamburg.
- Bylińska, E., & Dunajski, A. (1996). Quantitative ratio of heavy metals in soil and plants in Karkonosze Mts. Conference on Influence of Trace Elements on Organisms. *Biological Bulletin of Poznań*, 33, 17–18.
- Bylińska, E., & Kossowska, M. (1996). Ekologia populacji *Lassalia pustulata* (L.) Mérat z Kotliny Jeleniogórskiej. *Acta Universitatis Wratislaviensis, Prace Botaniczne*, 68, 117–128.
- Bylińska, E. (1997). Bioakumulacja ołowiu w wysokogórskim środowisku w Karkonoszach. *Zeszyty Naukowe PAN, Komitet Naukowy przy Prezydium PAN Człowiek i Środowisko*, 21, 191–199.
- Bylińska, E. (1997). Bioindykacja lantanu, wanadu i skandiu w Karkonoszach. W J. Sarosiek (Red.), *Bioindykacja skażeń chemicznych i radioaktywnych środowiska z wykorzystaniem roślin* (pp. 39–48). Uniwersytet Wrocławski, Wrocław.
- Bylińska, E., & Sarosiek, J. (1997). Biological monitoring of environmental beryllium. W H. Power, T. Tirabassi, & C. A. Brebbia (Red.), *Air pollution V* (pp. 829–835). Computational Mechanics Publications, Southampton.
- Jezierski, A., & Bylińska, E. (1997). EPR monitoring of plants and lichens. *EPR Newsletter*, 8, 8–10.
- Jezierski, A., Bylińska, E., Czechowski, F., & Jerzykiewicz, M. (1997). Kompleksy beta-diketonianowe metali w porostach i ich reakcja z ditlenkiem azotu. Badania powstających rodników iminoksyłowych metodą EPR. *Chemia i Inżynieria Ekologiczna*, 6(5–6), 445–452.
- Jezierski, A., Bylińska, E., Drozd, J., & Jerzykiewicz, M. (1997). Skażenie roślin i gleby metalami ciężkimi: reakcje wolnorodnikowe w środowisku przyrodniczym. W *Oddziaływanie jonów metali na mikroorganizmy* (pp. 107–116). Akademia Rolnicza w Krakowie.
- Jezierski, A., Lisowski, J., Drozd, J., Jerzykiewicz, M., Bylińska, E., Czechowski, F., & Witek, B. (1997). EPR monitoring of plant degradation, humification and coalification. *Nukleonika*, 42(2), 387–398.
- Bylińska, E. (1998). Bioakumulacja ołowiu w wysokogórskim środowisku w Karkonoszach. *Zeszyty Naukowe PAN, Komitet Naukowy przy Prezydium PAN Człowiek i Środowisko*, 21, 193–199.
- Bylińska, E. (1998). Ekspansja i interferencja *Narcissus pseudonarcissus* L. w ekosystemach górskich w Karkonoszach. *Acta Universitatis Wratislaviensis, Prace Botaniczne*, 77, 219–228.
- Bylińska, E., & Jezierski, A. (1998). Badanie porostów metodą elektronowego rezonansu paramagnetycznego (EPR, ESR). W J. Miądlkowska (Red.), *Botanika polska u progu XXI*

wieku (p. 72). Katedra Ekologii Roślin i Ochrony Przyrody Uniwersytetu Gdańskiego.

Fałtynowicz, W., & Bylińska, E. (1999). *Lasallia pustulata* (L.) Mérat. W *Atlas of the geographical distribution of lichens in Poland*, 2, 29–33. W: Szafer Institute of Botany Polish Academy of Sciences, Kraków.

Jeziński, A., Bylińska, E., & Seaward, M. R. D. (1999). Electron paramagnetic resonance (EPR) investigations of lichens – 1. Effects of air pollution. *Atmospheric Environment*, 33(28), 4629–4635.

Bylińska, E., & Matusiewicz, O. (2000). Kadm w liściach i igłach drzew z różnych środowisk. *Zeszyty Naukowe PAN, Komitet Naukowy przy Prezydium PAN Człowiek i Środowisko*, 26, 239–243.

Bylińska, E. (2001). Siedliskowe uwarunkowania zawartości pierwiastków w plechach *Pseudevernia furfuracea* L. Zopf w Karkonoszach. W E. Zenkteler (Red.), *Botanika w dobie biologii molekularnej* (p. 174). 52 Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Poznań.

Bylińska, E., Giża, W., Matusiewicz, O., & Winter, B. (2001). Ekologia populacji miłośny górskiej *Adenostyles alliariae* (Gouan) A. Kern w zróżnicowanych warunkach edaficznych Karkonoszy. *Opera Corcontica*, 37(1), 175–180.

Bylińska, E., & Jeziński, A. (2001). Wolnorodnikowe reakcje w plechach epifitycznych i epilitycznych porostów pod wpływem antropopresji. *Acta Universitatis Wratislaviensis, Prace Botaniczne*, 79, 110–114.

Dunajski, A., Bylińska, E., & Potocka, J. (2001). Struktura populacji *Narcissus pseudonarcissus* L. występujących w zróżnicowanych warunkach topoklimatycznych. *Acta Universitatis Wratislaviensis, Prace Botaniczne*, 79, 125–134.

Bylińska, E., Matusiewicz, O., & Winter, B. (2001). Status kosodrzewiny *Pinus mugo* Turra w Karkonoszach Wschodnich. *Opera Corcontica*, 37(1), 168–174.

Jeziński, A., Czecowski, F., Jerzykiewicz, M., Golonka, I., Drozd, J., Bylińska, E., Chen, Y., & Seaward, M. R. D. (2002). Quantitative EPR study on free radicals in the natural polyphenols interactig with metal ions and other environmental pollutants. *Spectrochimica Acta, Part A, Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, 58, 1293–1300.

Bylińska, E., & Raduchowska, O. (2002). Bioindykacja cynku w ogrodach działkowych we Wrocławiu na podstawie mchów z rodzaju *Brachythecium*. *Zeszyty Naukowe PAN, Komitet Naukowy przy Prezydium PAN Człowiek i Środowisko*, 33, 295–300.

Bylińska, E. (2003). Akumulacja pierwiastków śladowych w igłach świerka *Picea abies* (L.) Karst na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, 22, 163–169.

Bylińska, E., Doroszkiewicz, W., & Orzechowska, E. (2003). Wykorzystanie grzybów drożdżopodobnych (*Sporobolomyces roseus*) w bioindykacji skażeń chemicznych środowiska. *Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych*, 492, 39–45.

Bylińska, E., & Fałtynowicz, W. (2003). Od porostów do uznania. *Uniwersytet Wrocławski*, 21, 10.

Bojko, A., Bylińska, E., & Jeziński, A. (2004). Określenie stopnia degradacji chlorofilu w plechach epifitycznego porostu *Hypogymnia physodes* (L.) Nyl. metodą ekstrakcji DMSO (dimetylosulfotlenkiem). *Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych*, 501, 51–59.

Bylińska, E., & Dunajski, A. (2004). Mangan i żelazo w igłach świerka pospolitego *Picea abies* (L.) Karst. *Roczniki Państwowego Zakładu Higieny*, 55, 155–161.

Bylińska, E., & Dunajski, A. (2004). Mangan i żelazo w igłach świerka pospolitego *Picea abies* (L.) Karst. W *Żelazo i mangan w środowisku - problemy ekologiczne i metodyczne* (p. 43). Komisja Analiz dla Potrzeb Rolnictwa Komitetu Chemii Analitycznej PAN. Warszawa.

Bylińska, E., & Seaward, M. R. D. (2004). Wczesne stadia powrotu porostów epifitycznych do miasta, na przykładzie Wrocławia. W E. Jendrzejczak (Red.), *Przyroda Polski w europejskim dziedzictwie dóbr natury* (p. 124). 53. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego, ATR, Bydgoszcz.

Bielczyk, U., Bylińska, E., Czarnota, P., Czyżewska, K., Guzow-Krzemińska, B., Hachułka, M., Kiszka, J., Kowalewska, A., Krzewicka, B., Kukwa, M., Leśnianski, G., Śliwa, L., & Zalewska, A. (2005). Contribution to the knowledge of lichens and lichenicolous fungi of Western Ukraine. *Polish Botanical Journal*, 50(1), 39–64.

Bylińska, E., Giża, W., & Żyrnicki, W. (2005). Accumulation of arsenic and mercury in plants from a post-industrial area in the Złoty Stok region. *Ecological Chemistry and Engineering*, 12(8), 773–785.

Szponar, A., Bylińska, E., & Horska-Schwarz, S. (2006). Deforestacja Masywu Śnieżnika (Sudety Wschodnie). *Problemy Ekologii Krajobrazu*, 17, 152–158.

Bielec, D., & Bylińska, E. (2007). Wpływ warunków miejscowych na kumulację wybranych pierwiastków pierwiastków plechach oraz na kondycję transplantowanych porostów *Hypogymnia physodes* (L.) Nyl. W E. Kępczyńska, & J. Kępczyński (Red.), *Botanika w Polsce – sukcesy, problemy, perspektywy* (p. 131). 54 Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Oficyna IN PLUS, Wołczkowo k. Szczecina.

Bielec, D., & Bylińska, E. (2007). Zarys lichenobioty epifitycznej Bielska-Białej. W L. Śliwa (Red.), *Lichens of the Carpathians. Knowledge and prospect* (pp. 13–14). Ist International Conference. W: Szafer Institute of Botany, Kraków.